

Tistrup land

Snorup

Snorup er en torpeby og må stamme fra Vikingetiden ligesom Tistrup.

1461	En gård nævnes
1664	5 ejendomme
1688	1 bol forsvinder. 111 tdr land opdyrket
1788	Nørholms eller Agerkrogs 3 gårde endnu 2 gårde og 1 bol.
1790	Snorup blev udskiftes
1801	Er der 6 familier.
1850	Er der 6 gårde og 2 huse.

Gødsvang

Gødsvang er en udflytterby. Navnet har oprindeligt betegnet en af den gamle bys vange, og da der så rejste sig gårde herude, blev navnet overført på bebyggelsen. Byen er antagelig opstået i middelalderen.

1688	69 td land dyrket jord og 11 td hartkorn. Efterhånden er Nørholm blevet ejer af byen, der blev lagt under Agerkrog.
1787	4 gårde og 1 bol i byen
1800	6 familier.
1850	5 gårde
1880	5 gårde og 12 huse

Hauge

Hauge (Have) betegner en indhegning.

I middelalderen har der været en gård, der har været i kronens eller biskoppens besiddelse.	
efter 1720	Deles gården i to lige store gårde
1850	Foruden gårdene 1 hus
1880	2 gårde og 2 huse foruden skolen.

Krarup

Torpebyen Krarup er antagelig opstået i Vikingetiden. Syd for byen på skrænterne mod Kybæk ligger Kraruplund.

1495	Nævnes Grauers i Krarup
1578	Må der være 3 gårde, da lensmanden til Riberhus vil have 3 gårde i Krarup, d.v.s. hele byen.
1664	Ejede Henrik Thott byen.
1688	Ejede Lunderup byen, undtagen Tistrup kirkes eng
1768	Har Nørholm 16½ td hartkorn i fæste, senere får Teilmann yderligere en gård.
1817	Krarup bliver som den sidste by i Ribe amt udskiftet
1880	6 gårde og 19 huse

Tistrup land

Ure

Ure er det samme ord som ore, der betyder udmark eller udyrket jord.

Uregård har i århundreder været en enstedgård.

I begyndelsen af 1400' tallet solgt til Dronning Margrethe.

Gården har haft skiftende ejere.

Grev Rewentlow afstod i 1690 gården til kongen, der udlagde den som ryttergods.

Efter ryttergodsets salg kom gården under Nørholm, der lagde den ind under Agerkrog.

Senere fraskiltes Nygård.

1855	Ved Nygård grundlagdes en vandmølle til formaling ad kartoffelmel, dog malede den også korn.
1865	Kom der også en benstampemølle til.
1880	2 gårde og 2 huse
1920	Møllen nedlagt

Tønding

Tønding hører til de nyere bebyggelser, selv om navnet kunne antyde, at stedet var meget ældre. Nord for Tønding ligger Råbjerg, mod syd Bavnehøj og et kær Elkær.

1616	2 gårde, Store Tønding og Lille Tønding.
1785	Bliver Store Tønding delt i to gårde
1788	Bliver byen udskiftet sammen med Feld.
1850	3 gårde
1880	4 gårde

Gejl

Gejl er et navn på gyvelplanten.

1638	Var Gejl et hus.
1664	Kaldes det et bol.
1850	Er det 1 gård.
1880	Er det 1 gård.

Krasborg

Krasborg er ikke nogen særlig gammel bebyggelse, man må stamme fra tiden efter middelalderen. Navnet har været brugt om en tarvelig hytte.

1638	2 huse, der hører under Nørholm.
1664	De 2 huse kaldes bol
1726	1 bol under Nørholm
1785	1 bol i selveje.
1787	Nørholm køber det andet bol.
1850	2 huse
1880	1 gård og 2 huse.

Tistrup land

Galtho

Ho er en forkortelse af hoved og bruges i stednavne til at betegne en forhøjning, som strækker sig ud over det flade land. Her gælder det den højning, som skyder sig frem syd for Roldborg mose og de tilstødende kærstrækninger. Man har fundet, at den havde lighed med hovedet af en galt. Den første gård, der blev bygget her fik navnet Galthoved, som den blev kaldt endnu i 1638.

Fra gammel tid har den været i kronens eje. 1578 afstår kronen den til lensmanden i Ribe.

1578	Kronen afstår gården til lensmanden i Ribe.
1787	Er den delt i 4 gårde
1795	Deles den ene gård i to.
1850	4 gårde og 7 huse
1880	9 gårde og 18 huse. Flere gårde har egne navne som Fruergård ved Fruermose, Agntoft, Lundager, Lille Hungerbjerg og Galthohede.
1915	Åbnes et større mergelleje.

Hesselho

Hesselho er et stednavn af samme slags som Galtho og Bredho. Her er det dets bevoksning, der nævnes i forleddet.

I 1495 nævnes en bonde *Las* i Hesselholdt.

I Hesselho kær havde Tistrup kirke en eng, der lå afmærket indenfor 4 sten.

Hesselho har været ejet af A.C. Teilmann, der lagde den under Agerkrog.

	I landboreformernes tid var det en by på 3 gårde og 1 bol og desuden en ud-flyttet gård og 1 bol.
1801	7 familier
1850	6 gårde og 2 huse
1880	4 gårde og 27 huse.

Bredho

Bredho har navn efter den svage, brede højning, der skyder sig ud mellem engene ved Kybæk og de kærdrag, der strækker sig derfra og til Usnap mose. Antagelig var der endnu skov, da her blev anlagt en gård, for endnu i 1683 hed en af tægterne Skovtægt.

1537	Skøder kronen gården til Agerkrog.
1688	Er ejeren C.H. Pedersen, København.
1850	2 gårde
1880	3 gårde.

Feld

Feld betyder mark.

1638	På Tøndings mark nævnes et bol
1850	1 gård
1889	1 gård

Tistrup land

Hedetoft

Hedetoft er en enstedgård.

1751	Købes gården af Nørjohm
1768	Udskilt i 2 bol.
1788	Nu udskilt i 3 bol
1800	2 bol hører under Lindbjerggård
1850	2 gårde og et hu2 gårde og 3 huss
1880	

Løvborg

Navnet kommer af bjerg eller banke, der antagelig har været bevokset med krat.

o.1620	1 bol, der har hørt under Agerkrog eller Lindbjerg
1880	1 gård

Assenbæk mølle

Assenbæk er navnet på det lille vandløb, der fra nordvest og udmunder i Kybæk 3/4 km sydvest for Letbæk mølle.

1537	Første gang Assenbæk nævnes. Niels Krag (Agerkrog) får huset på grunden sammen med godset Agerkrog af kronen. Niels Krag har så senere anlagt en mølle på stedet, da Agerkrog ikke havde en mølle.
1740	Bortforpagtet til garvere far Varde.
1789	Stampemølle.
1790	Kaldes møllen en nedbrudt mølle, men kommer i gang igen.
	Nedlagt i begyndelsen af 1900'tallet
1964	Overtaget af Sct. Georgsgilderne.

Letbæk

Letbæk er anlagt ved den lille bæk, Letbæk, der nordfra løber ud i Kybæk. Vandmøllen er anlagt noget senere end Assenbæk, men før 1610, da møllen var her.

Omkring 1800 fik møllen et opsving ved kartoffelmelsfabrikation.

Niels Møller anlagde i midten af 1800'tallet en planteskole og plantede og fredede om stedet, så der skabtes en lille oase i området. Han gode ven pastor Sjørring syntes stedet egnede sig til større folkelige møder, og det første blev afholdt i 1869.

I skoven er rejst en mindesten over Niels Møller i 1929, i hundredåret for hans fødsel. Møllen blev nedlagt i 1905 og var i mange år sommerrestauration. Esbjerg kommune ejede stedet fra o. 1975, men solgte den til privateje i 1993.

Gårde

Første gang Gårde er nævnt er der en enestegård på stedet. Man kan gætte på, at navnet er opstået ved, at to eller flere gårde på samme tid er udflyttet fra Hesselho eller Gødsvang. Gårde har hørt under kronen.

1788	3 gårde og 2 bol.
1850	4 gårde og 6 bol
1880	5 gårde og 15 bol.

Tistrup land

Agerkrog

Herregården Agerkrog er ikke nævnt før reformationen. Ved reformationen overtog kronen bispegodset som herreløst og sælger det i 1537 til *Niels Krag*.

Det var i begyndelsen ikke nogen stor herregård; i 1688 havde den kun 79 tdr land.

Niels Krag havde fire sønner, hvoraf *Mogens Krag* overtog Agerkrog. Han var gift med Sophie Nielsdatter Juhl. De fik 7 børn.

1583 dør Sophie og begravnes i Horne Kirke.

Af disse blev en søn, *Niels Krag*, ejer af Agerkrog, en anden af Lunderup, en datter giftede sig til Øllufgård; ved samme tid sad deres far som ejer af Sønderris.

Niels Krag ansat som sekretær i Danske Kancelli.

1607-10 genopbyggede Niels Krag Agerkrog.

1610 forlod Niels Krag hoffet og flyttede ind på Agerkrog.

I 1619 var Niels Krag i slem pengeforlegenhed.

I 1624 fik *Hartvig Kaas* til Møllerup udlæg i Agerkrog, og Krag har da overdraget ham gården. Allerede i 1625 solgte Kaas Agerkrog til *Hans Skade*, Rolsøgård i Mols, der lagde nogle gårde i Ølgod sogn under Agerkrog.

I 1632 købte Hans Skade Østergård, Lyne sogn, af sin broder *Niels Skade*, og samtidig overlod han ham Agerkrog for livstid. Efter Niels Skades død i 1638 blev Agerkrog overtaget af Hans Skade igen. Han overlod den da til sin søn, *Niels Skade*. Sønnen blev i 1642 dømt til landsforvisning for at have aflagt mened i en sag, men blev sat i forvaring i Blåtårn. Den gamle Hans Skade har så overtaget Agerkrog igen.

Hans Skade solgte i 1647 gården til *Iver Vind* på Nørholm.

Han nedbrød hele hovedbygningen og anvendte materialet til bygning på Nørholm, hvor to fløje, hver på 2 stokværk, skal være bygget heraf.

Ved skiftet efter Iver Vinds død 1658 arvede datteren *Karen Agerkrog*. Hendes mand *Preben von Ahnen* solgte i 1688 Agerkrog til sin svoger *Christian Vind* på Nørholm. Med i handelen fulgte Assenbæk mølle, 3 ejendomme i Snorup, 4 i Tistrup, 5 i Hoddeskov, Abildhede, Karlsgårde, 1 gård i Gravlund, 1 i Skamstrup og et gadehus i Strellev sogn.

Christian Vind døde i 1577. Nørholm gods deltes da mellem hans enke, *Mette Krabbe* og deres eneste barn, *Karen*, der blev gift med Christian Bille til Dybæk.

Christian Bille kom senere i økonomiske vanskeligheder, og i 1684 og 1686 blev der gjort indførsel i hans vestjyske gods. Mette Krabbe måtte sammen med sin nye mand også udlægge deres part af Nørholm for gæld, og det lykkedes landsdommer *Jens Lassen* til Grubbesholm at få det hele samlet, hvorved Agerkrog atter blev lagt ind under Nørholm, men blev fra nu af kun regnet for en fæstegård.

Under *A.C. Teilmann* fra 1750, der gjorde Nørholm til et vestjysk storgods, skete der en forandring, idet han ophøjede Agerkrog blandt de fri hovedgårdes tal.

Da justitsminister, kammerherre *C.P.Th. Rosenørn-Teilmann* havde overtaget stamhuset, afhændede han efterhånden meget fæstegods. Af Agerkrog, der i 1841 var blevet udskiftet mellem tre bønder, var de to allerede solgt, men den tredje blev ikke solgt, fordi stamhusets navn var Nørholm, Lunderup og Agerkrog.

Den blev først solgt, efter at stamhuset var overgået til fri ejendom, og dets sidste ejerinde, frk. *I.K. Rosenørn-Teilmann* var afgået ved døden. Den solgtes da til fæsteren *Bertel Bertelsen*.

En del af Tistrup stationsby strækker sig ind på Agerkrogs område.